

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 1000 lei.

Ministrul nostru: Părintele Burducea

După încercări neisbutite și experimentări dureroase, făcute de guvernele trecute pe contul cultelor, considerându-le pe aceste uneori ca apendice a Instrucției, alteori ca surată a Artelor, în sfârșit guvernul actual, al poporului, ne-a dat și nouă — preoților — pe un ministru al cultelor care este numai al nostru.

Bunurile ce ni s'ar cădea și nouă, nu trebuie să le mai împărțim cu alte instituții ci aceste rămân toate în beneficiul nostru, al celor cari slujim Biserica. Și ce este și mai îmbucurător pe lângă această biruință, e că în fruntea ministerului avem un preot de mir, care cunoaște toate doleanțele preoțești și este în situația de a putea soluționa atari probleme, cari au format în trecut gravamine, trecute dela un ministru la altul fără nici-o rezolvare.

Pe câteva luni, a mai stat în fotoliul Cultelor — asociate, atunci cu Instrucția — o înaltă față bisericească. Spre cinstea Prea Sf. Sale, s'a achitat onorabil de funcția îndeplinită. Părintele Burducea însă, abia de câteva zile, după preluarea înaltului său oficiu, a reușit să rezolve o doleanță a preoțimei, care de zeci de ani cerea soluționare: gradațiile după salariu.

Un vechiu deziderat a tuturor adunărilor noastre preoțești era ca salarizarea tagmei noastre să se facă în raport cu pregătirea școlară, cu titlul academic și analog cu celelalte grupări de funcționari din Armată, Jurisprudență și Instrucție. Preoțimea n'a fost salarizată și nu i s'au aplicat gradații de salarii și de merit ca altor funcționari publici. Preotul, ori cât s'ar fi ostenit nu putea trece peste „numerus claususul“ celor patru gradații fără alte beneficii. Până când membri corpului didactic se puteau urca până la șapte gradații și una de merit, preoțimea rămânea la jumătatea acestora.

Ministrul nostru actual, părintele Bur-

ducea, fiind și Sfinția Sa preot de enorie, a simțit neajunsul acestui tratament mașter din trecut și îndată ce i s'a dat posibilitatea a vindecat o rană ce sângera de ani de zile nevindecată pe corpul nostru preoțesc. Cucernicia Sa a mijlocit la ministerul finanțelor, ca în bugetul anului viitor să fie trecută pe lângă cele patru gradații din trecut încă o gradație de 25 la sută din salarii, precum și o gradație de merit, așa cum s'a prevăzut această și pentru ceilalți funcționari publici.

Suntem recunoscători Sfinției Sale pentru această osteneală, prin care a remediat un neajuns și a corectat o nedreptate a trecutului aplicată tagmei din care face parte.

Părintele Burducea a mai realizat încă un lucru de mare importanță pentru parohiile noastre. A obținut plată pentru paraclisieri.

Dacă în trecut s'a reușit să se scrie în bugetele de Stat plăți minimale pentru cântăreții bisericești diplomați, paraclisierii au fost lăsați la discreția organelor din enorie, cari de cele mai multeori nu le puteau asigura minimul de existență. Ori paraclisierul, este slujbașul cel mai indispensabil bisericesc. De cele mai multeori acesta face și lucrul cântăreșului absent. Inchinătorii pot aștepta sunetul clopotelor, căci aceste vor rămâne mute fără de paraclisier. De aceea Părintele nostru ministru a făcut un mare serviciu obștel creștinești prin salarizarea paraclisierilor, treptei celei mai umile din scara ierarhiei bisericești.

Gândul ministrului preot de a rezolva aceste probleme parohiale de ordin capital este o fericită inspirație, care deschide în mod binecuvântat poarta spre celelalte soluționări de pe terenul bisericesc, cari și-au așteptat omul.

Bunul Dumnezeu să rodează spre asemenea fapte blagoslovite toate strădaniile ministrului nostru: Părintele Burducea!

Ingrijirea cimitirelor

Biserica atrăgătoare, curată și bine chivernisită și cimitirul îngrijit și organizat în mod estetic, ca un parc frumos, din oricare comună, constituie busola care ne indică gradul de intensitate al religiei din această comună, precum și vrednicia preotului.

Încă din cele dintâi veacuri ale creștinismului, popoarele creștine au acordat locașurilor de odihnă, ale celor răposați, o cinste deosebită, așezându-i în grădini, în parcuri și cu preferință în jurul bisericilor.

Pentru sufletele lor, preoții făceau pomeniri, și slugeau sf. liturghie la crucile celor decedați.

Sfânta Scriptură, precum și exemple strălucite din Biserica creștină ne îndeamnă și pe noi, să purtăm un respect deosebit cimitirelor, unde odihnesc scumpii noștri răposați, fiindcă trupurile lor, au fost în viața pământească și vor fi și la învierea obștească „casa sufletului“, după cum spune apostolul Pavel.

Învățătura creștină, ne dovedește că, morții formează Biserica triumfătoare, a căror trupuri sunt așezate în mormânturi în mod provizor, până când goarneau îngerași, vor anunța judecata cea înfricoșată, „când morții vor învia întâi, apoi noi cei vii, vom fi răpiți în nori și astfel pururea cu Hristos vom fi“ (Tesal 6, 16). La popoarele creștine, cari au o ascensiune mai avansată pe scara civilizației, cultul morților și peste tot cimitirile se bucură de un respect și de o prestanță deosebită, fiind întreținute ca cele mai frumoase parcuri, așa că ele formează obiective de pelerinaj și popasuri de profundă elevație sufletească. Prin ordinea și curățenia lor, apoi prin arta intruchipată în crucile și monumentele dela căpătâiul celor răposați, urmașii aduc supremul lor omagiu celor cari și aici și dincolo de viața vremelnică, s'au contopit cu credința, cu nădejdea, cu năzuințele și cu sufletele noastre.

De câteori i s'a dat prilejul autorului acestui articol, să stea mai multe zile în București, de atâtea ori a evadat din vacarmul sgomotului și s'a refugiat în liniștea tainică și plină de adâncă evlavie, a cimitirelor: Belu, Militar și Ghencea. Aceste trei cimitire sunt Panteonul în cari odihnesc geniile culturii românești, savanții și magii vieții noastre: politice, literare, bisericesti, militare, culturale ect.

În aceste cimitire de-o frumusețe fermecătoare, călătorul găsește popas de profundă reconfortare sufletească, unde prin meditații și rugăciuni aprinse, te încopci în legătura sufletească cu atâtea și atâtea figuri titanice, cari au ilus-

trat viața neamului românesc. De exemplu: Eminescu, Hașdeu, Coșbuc, Maiorescu și alții mulți.

Acolo în „împărăția celor răposați“ îți dai perfect de bine seama că, cimitirele, desleagă perfect de clar, problema vieții și a morții, problema care a frământat mințile celor mai adânci filozofi ai veacurilor trecute.

Sensul adevărat al cultului scumpilor noștri răposați și al îngrijirii cimitirelor, trebuie adâncit și în creștinismul românesc, cu deosebire la sate unde multe cimitire sunt în paragină și pline de burueni. Prin aducere aminte, să evocăm exemple luminoase din trecutul vrednic de admirat și urmat al celor răposați, al căror locașuri de odihnă suntem datori să le întreținem în condiții de recunoștință.

În felul acesta, se va cimenta între cei vii și morți, o largă dragoste creștină, care va forma, pentru fiecare comună, cheia de boltă, a unei vieți care va fi trăită, într'o intensitate adevărat creștinească.

Morții nu vorbesc, dar tăcerea lor este mai grăitoare, decât orice vorbe înflăcărare.

Cimitirile sunt puncte de foc și făclii strălucitoare, cari luminează trecutul și despică drumul viitorului. Sunt candelile și amfore sfinte, în flacăra cărora se purifică: suspinele, lacrimile și dragostea noastră ferbinte pentru cei răposați. Mormintele scumpilor noștri părinți și străbuni, conțin un efort de comori neprețuite, în jurul cărora se concentrează nădejile și năzuințele noastre. Acolo trebuie să ascultăm în smerită reculegere, povețele sfinte ale trecutului, pentru a făuri din ele taina unor noi forțe, în lupta cu viitorul ce ne stă înainte.

Să ne întrebăm fiecare sufletul și inima, dacă ne-am făcut datorința, față de scumpii noștri răposați?

Tu mamă îndurerată, tu soție cu inima sfâșiată, tu tată, tu soț, sdrobot de durere, tu soră sau frate, cu ochii scâlțați în lacrimi, ai cercetat măcar odată pe lună, mormântul fiului sau al ficei tale, al soțului sau al soției tale, al fratelui sau al surorii tale, smulși fiecare prea de vreme din brațele voastre? Ai fost să stai de vorbă cu mortul, care și-a fost și îți este și azi așa de scump? Ai îngrijit casa lui de odihnă, îmbrăcându-o în haina nevinovată a florilor de diferite culori?

Ai fost la crucea scumpului tău, ca acolo să-ți șoptești sbuciumul și durerea sufletului tău sfâșiat de durere și să-i ceri un sfat, pentru a putea trece peste problemele grele ale vieții de azi?

Fără îndoială că, elementul, prin care se înfăptuește în fiecare comună, năzuințele de progres și adâncirea credinței adevărate, este preotul.

Preotul este chemat să aducă pe ecranul vieții sufletești al parohiei sale o spiritualitate care nu înseamnă numai drumul dela lume și om spre Dumnezeu, ci și invers, dela Cer către lume și om. Nu numai ascensiune ci și pogorâre.

Preotul viitorului nu va putea să mai trăiască într-o izolare olimpică, ci va trebui să intre cu toată amploarea sufletului său, în vârtejul vieții păstoritorilor săi și el singur să-și crească generația de mâine în ideologia curată a principiilor creștine. Cu astfel de creștini va putea să înfăptuiască opere de propres pe toate terenele vieții.

Una dintre cele mai arzătoare probleme, care bate la poarta conștiinței noastre de români și strigă pentru rezolvire, este îngrijirea mormintelor, cari în unele din comunele noastre au un aspect jalnic. Sunt într-o părăginire, ce numai suferă nici o amânare.

Poporul român dela țară trebuie obicinuit să ducă o viață trăită în cinstirea și îngrijirea mormintelor. Tradiția și cultul strădanilor, cuprinse în cimitirul fiecărei comune, trebuie scrise în istoria acelei comune cu litere de aur, și parfumate cu busuocul celor mai scumpe legături sufletești cu cei răposați.

Din seva evlaviei, ce va transpira din cimitirele ordonate, va odrăsi o credință fecundă, ce va arde sub cupola de azur a Bisericii românești, cu flacări strălucitoare. Această credință, ne va contura liniile viitorului, ne va satisface setea de eternitate, creind fapte vrednice, să lumineze veacurile ce urmează.

Protopop: S. STANA

Intâietatea spiritului

Tot ce există se poate privi din mai multe puncte de vedere. Mai adesea însă, lucrurile se privesc din două laturi. Au fost filosofi și întemeietori de religii, cari toate le împărțeau în două. Bine, rău; întunec, lumină; foc, apă; duh, materie. Au fost și de acela cari le împăcau, se sileau să le topescă laolaltă.

Am dat și peste tâlmăcitori de texte sfinte cari se sbăteau să arate că învățătura Domnului Hristos spune și așa și așa. Locul acela de pildă cu Marta și Maria, l-am găsit dând prilej la astfel de interpretări. Ii venia greu tâlmăcitorului s'o așeze pe Marta îndărătul Mariei. Nu se îndura de ea. Ar fi rându-it-o măcar alături. Cum? Robotitul prin casă, alergatul de colo până colo, ca soful, copiii și cei cari îți intră în casă să fie mulțumiți, să nu fie oare tot așa de prețios ca și țesutul în calea unui oaspe oarecare, ca și urarea de bun venit, ca și statul de vorbă cu el, ca și discutatul cu obișnuitele formule:

„Ce mai e nou? Ce zici despre cutare carte? Ce păreri ai despre legea, teoria cutare?” Mai de preț să fie statul cu coatele pe masă, cu bărbia în palme, citind o pagină înălțătoare ori ascultând o cuvântare robitoare, decât petectul hainelor din casă?

Omenirea cotește de prezent atât de vertijinos, încât i se pare, e înclinată a crede, că aceasta e singura parte bună și folositoare: gătitul pentru stomac, petecitul, îmbălatul, ciocăntul cu sculele și cu armele și că restul nu e decât visare, pierdere de timp lenevire.

Ei nu. Maria nu lenevia. Iși sătura sufletul. Și săturarea sufletului nu e timp pierdut. Cel care azi tace, meditează, ascultă, se roagă, mâine se revarsă sau e capabil să se reverse în torent de acțiune și binefacere. Ca și apele pe care le zăgăzuești și-ai poi le dai drumul ca și cu mai multă putere să miște roțile morilor și ale uzinelor.

Fără îndoială că lucrul Martei, al mâinilor e necesar, e binecuvântat. Mijloace însă. Nici decum scopuri. Scopul final al omului e producția spirituală, spiritualizarea.

„Marto! Marto!” — ne închinăm până la pământ în fața a ceea ce săvârșești tu de dimineața și până seara între cei patru pereți; dar de dragul, de frumusețea, de folosul și câștigul a ceea ce-a auzit Maria, rămânem flămânzi și însetați, rămânem ușori și goi, desbrăcați de toate podoabele și înlesnirile civilizației. Dar, numai ca să ne putem înălța cât mai sus, ca să ne putem închina nu până la pământ, ci până la cer, și mai profund decât înaintea ta Marto.

Să ne terțați, dar numai cu pâine se trăiește.

Să nu te superi parte covârșitoare a omenirii, să nu siluiești, să nu te răzbuni, dacă o altă parte a ta, aceea mai mică, stăruie în a crede că toate cele pământești sunt praf și cenușă și că singura realitate, bucurle și mângătere e aceea a duhului.

Nol, căflva, cu orice preț, stăm, ascultăm și lucrăm la picioarele Spiritului.

Pr. Gh. Perva

Sinodul dela Chișineu-Arad.

Ședința întâia

Întâia ședință a Sinodului s'a ținut la 18 Martie 1849, după calendarul vechiu, sub președinția lui Iosif Popovici, notar fiind Ioan Pap. A durat dela orele 9 până la 11 dimineața.

La începutul ședinței, deputații au hotărât ca să se prezinte o adresă de mulțumire către guvern, pentru că s'a îngrijit de poporul român, îngăduindu-se convocarea acestui sinod din dieceza Aradului, care avea să se ocupe de chestiuni administrative bisericesti și școlare. Se exprimă deasemenea satisfacția pentru numirea de comisar al guvernului, a deputa-

tului dietal Ioan Dragoș, dar se adaugă lămurit că, dacă e acceptat acum, de toți, „cu o inimă“, pe viitor, „de cinosură să nu se iee întru coordonarea lucrurilor noastre celor bisericesti și școlastice, și să binevoiască înalta ocârmuire, statutele bisericesti și școlastice, prin adnarea aceasta întocmite, după subșternerea acelora, în efect a le lua“. Se exprima, astfel, principiul autoñomiei vieții noastre bisericesti și școlare, înainte de obținerea Statutului organic al lui Șaguna, care venea să codifice o practică mai veche.

În al doilea rând, se arată că episcopul Gherasim Raț „încă astăzi voește de aci a să îndepărta“. Deaceea, s'a hotărît ca președinții sinodului, cleric și mirean, să provoace pe episcop, înainte de plecare, ca să-și arate părerea în privința alegerii viitorului vicar diecezan. Această părere să fie ținută în secret de președinți, până în ziua alegerii.

S'a ridicat apoi, chestiunea dacă alegerea vicarului pentru administrarea eparhiei, vacantă prin renunțarea episcopului Gherasim Raț, se va efectua la început sau după votarea statutelor pentru reorganizarea sinodului și a consistoarelor, dela Arad și Oradia-Mare. Adunarea a decis că alegerea vicarului e absolut necesară și are precădere, în împrejurările de atunci și, pentru aceasta, s'a fixat data de 21 Martie. Se adăuga însă și preciziunea că, întrucât coordonarea sinodului și a consistoarelor, precum și organizarea și perfecționarea celor două institute, teologic și preparandial, „e lucru cel mai momentos, ba chiar, scopul adunării sinodale“. Pentru a se înfăptui aceste reforme importante, s'au numit două deputațiuni, adică comisiuni, una pentru coordonarea sinodului și a consistoarelor și ajustarea parohiilor, și alta, pentru chestiunile școlare, privind reforma celor două institute din Arad și a școalelor elementare din dieceză. În prima „deputăciune“, au fost desemnați următorii „mădulari“: Atanasie Boțco, Simion Bica, Gheorghe Țapoș, Gh. Dan, Ioan Chirilescu, Teodor Popovici, Ioan Raț, Ioan Pap, Ioan Arcoși, Dimitrie Haica, Mihail Cociuba, Grigore Popovici, Mihail Stupa, Moise Suci, Ștefan Boroș, Gh. Fonai, Teodor Lazar și Petru Mărcuț. Comisiunea a doua era formată din următorii deputați: Iosif Popovici, Ghenadie Popescu, Gavril Neteu, Dimitri Constantini, Alexandru Gavra, Atanasie Șandor, Pavel Boțco, Sigismund Popovici, Pavel Petrila, Petru Pavel, Mihail Chirilescu, Gheorghe Popa (de Teiuș), Emanuil Mag și Nicolae Jiga.

Fiecare comisiune trebuia ca să-și aleagă un notar, iar lucrările să le prezinte cât mai repede adunării, spre dezbateri.¹⁾

Ed. I. Găvănescu

Păstorul de suflete cu zel apostolesc

(după Dr. Cramer V. trad. de Szanyi F.)

Modul de tratare a diferitelor penitente.

a) Femeile căsătorite.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc le face atente pe femeile căsătorite să-și cinstească starea conjugală, care este sfințită prin taina nunții și să-și împlinească, cu râvnă, obligațiunile ce le au față de soții lor. Le aduce aminte de obligațiunea iubirii și că, în măsura în care depinde de ele, să-i obicinuiască și să-i ajute pe soții lor la o viață curat creștinească, atât prin cuvintele lor binevoitoare cât și prin pilda vieții lor creștinești. Să fie cu răbdare față de scăderile lor și dacă, eventual, s'ar rătăci pe căi greșite să facă tot posibilul pentru îndreptarea lor și să nu înceteze a se ruga pentru dâșii. Multe femei și-au salvat, în felul acesta bărbații. Eventual, dacă crede că-i de lipsă, fi leagă femeii de inimă să păstreze curățenia conjugală și să se ferească de desfrânare, arătându-i că păstrarea curățeniei conjugale e baza unei căsnicii fericite și netulburate și că dela aceasta depinde fericirea cea vecinică.

b) Mamele.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc spovedirea mamelor totdeauna o face cu o grijă deosebită. Le face atente asupra îndatoririlor ce le au ca mame: de a-și învăța și îndemna copiii la rugăciune, de a-i desobicinui de anumite greșeli, de a turna în ei sentimentul creștinesc prin puterea cuvântului și a pildei, de a-i feri de primejliile ce-i amenință în vârsta pubertății și de a se ruga pentru ei. Le leagă de inimă, în mod deosebit, să-i supravegheze și pe copiii aceia, cari sunt în afară de familie, să-i ferească de societăți rele, să nu culce într'un pat copii de sex diferit etc.

c) Invățătoarele.

Cu cât e mai convins păstorul de suflete cu zel apostolesc despre chemarea sublimă pe care o are învățătorul (invățătoarea) cu atât mai nepotolită e și râvna lui de a-i face mereu atenți la slujba lor, care e împreună cu răspundere așa de mare. Se silește să-i convingă ce importantă nespuse de mare are pentru dâșii cucernicia și frica de Dumnezeu, îi îndeamnă să le practice, și să se împărtășească cât de des cu sfintele Taine. Le strecoară în inimă curaj împotriva greutăților împreunate cu slujba lor, le dă îndrumări cum trebuie să crească copiii, ca să fie buni creștini, le arată întotdeauna, cât de mult se interesează de școală etc.

¹⁾ Sub „Ședința I“, în dosarul cu protocoalele sinodului dela Chișineu-Arad. Arhiva Consistorului arădan, la anul 1849.

d) **Gospodinele.**

Gospodinilor le arată îndatoririle ce le are stăpânul creștin: de a și supraveghea servitoarele, de a nu le permite să petreacă seara târziu în afară de cămin, de a nu permite nicidecum petrecerea împreună a servitoarelor cu servitorii, de a-i trata pe servitori creștinește și de a le face timp pentru împlinirea obligațiilor lor religioase.

e) **Fecioarele.**

Înainte de toate, caută ca, prin sfaturile și admonierile sale, să le fie fecioarelor spre ajutor, în ceea ce privește păstrarea fecioriei lor. Le admoniază pe cele ce sunt servitoare să părăsească cât mai repede casa aceea în care fecioria lor ar fi amenințată din partea cuiva și să nu facă nici o cunoștință, fără știrea părinților lor.

Le leagă de inimă să caute putere în rugăciune, în cercetarea bisericii, în spovedire și cu minecare.

O grijă deosebită are păstorul de suflete cu zel apostolesc ca să le rețină pe fecioarele logodite dela eventuale abuzuri. Le roagă și le îndeamnă, cu toată căldura inimii sale de părinte, să nu și păteze starea frumoasă de logodnice prin aceea că s'ar da stricăciunii pe sine și pe logodnicii lor, risipind astfel dulcea speranță a unei căsnicii fericite. Se silește a le îndupleca să se împărtășească cât mai des, în această perioadă însemnată din viața lor.

Cei ce se spovedesc des

Oricât de mult ar urgenta păstorul de suflete cu zel apostolesc spovedire și cuminec redessă, totuși permisiunea pentru aceasta n-o dă decât cu mare precauțiune, deoarece știe că nu-i tot aur ce scilipește. N-o dă, mai cu seamă atunci când tinerii (fete) arată mare plăcere pentru spovedanie. Ușor se poate întâmpla ca, sub pretextul spovedirii și a împărtășirii dese, să se ascundă, fățărnicia, dorința de a plăcea, câștigarea simpatiei duhovnicului, etc.

Prin urmare, duhovnicul trebuie să fie prudent. Pentru ca să poată lua o hotărâre în privința aceasta trebuie să se scrvească de următoarele principii călăuzitoare: cine e penitentul (celor prea tineri și neștiutori nu le-o permite), împrejurările casnice și familiare ale penitentului precum și rezultatul spovedirii dese. Dacă cineva, cu toate că se spovedește des, vine, din nou, cu aceleași păcate și slăbiciuni omenești, îl va sfătui să se îndrepte și dacă admonierea lui nu va prinde, îi va detrage respectivului permisiunea pentru spovedirea deasă. Pe penitenții noi îi lasă, deocamdată, așa, până ce nu i cunoaște mai temeinic.

S. Ș.

Despre ce să predicăm?

Duminecă în 8 Aprilie să vorbim despre: DOVADA MINTII ȘI A INIMII.

După proba istoriei și a moralei, aducem în sprijinul adevărului existenței lui Dumnezeu dovada minții sănătoase și a inimii curate.

Mintea sănătoasă ne încredințează că există idei universale: concepte, principii, axiome indubitabile, indiscutabile și independente de noi sau de gândirea noastră, care au forța evidenței și prin urmare nu se cer demonstrate, cum sunt, de exemplu cifrele: $1+1=2$, $2 \times 2=4$, $4:2=2$, $2:1=1$; nimeni nu se poate îndoii de veritatea lor. Nimeni nu poate dovedi că $1+1=3$, sau că $2 \times 2=5$ ... Tot așa avem noțiunile de: ființă și ne-ființă, adevăr și eroare, bine și rău, frumos și urât, drept și nedrept, perfect și imperfect cauză și efect, existență și neant, finit și infinit, libertate și răspundere, etc. Între acestea avem și noțiunea „Dumnezeu”. De unde o avem, nimeni nu ne poate spune, după cum nimeni nu ne poate spune cine a adunat mai întâi pe $1+1$, ca să ne arate că fac 2. Adevărul acesta e așa de limpede, încât nu pretinde nicio dovadă și e mai presus de orice îndoială. Tot așa este și adevărul existenței lui Dumnezeu. În expunerea lui, plecăm dela minte și dela ce avem în minte. Aici avem ideea de „Dumnezeu”. Axioma ca Dumnezeu există. Mintea ne spune că imperfecțiunea implică perfecțiunea și perfecțiunea implică existența, pentru că nu ne putem închipui ceva perfect, fără existență, nici existența fără perfecțiune.

Dumnezeu există, pentru că avem ideea, numele, noțiunea lui ideală; și noțiunea ideală trebuie să aibă și existență. *Ideea* își caută realitatea reală; exprimă realitatea, așa dupăcum și cuvântul exprimă realitatea la care se referă. „Dumnezeu există în minte, există și în realitate”. Realitatea supremă implică existența supremă. Dumnezeu este *ființa, numărul 1*, dela care încep toate ființele; El e existența cea mai înaltă și mai perfectă ce se poate cugeta. — „Eu sunt Eu”, — „Eu sunt cel ce sunt”, Ființa, esența prin excelență, „Cel ce este” (Ieșire 3, 12—13; Deut. 32, 39; Apoc. 1, 8; 21, 6; 22, 13). Odată ce El este *ființa pură și suverană*, existența lui nu se mai poate pune a îndoială; trebuie să aibă o realitate obiectivă, nu numai în reprezentarea minții. Fiind noțiunea cea mai înaltă, cuprinde în sine și realitatea, existența și ființa la care se referă. Noțiunea și ființa ideală, implică și existența ei reală. De asemenea: cum trebuie să existe pe lângă „ideea de vale ideea de munte”, pe lângă adevărurile relative un adevăr absolut, tot așa trebuie să existe pe lângă ființele relative și imperfecte o ființă absolută și perfectă, Dumnezeu.

Așa ne învață judecata minții sănătoase, rațiunea logică (argumentul ontologic).

La fel ne încredințează și *inima*. Tot omul caută și dorește pe Dumnezeu, din tot sufletul și din toată inima. Astfel e construit sufletul, încât însăși natura sa spirituală, intelectuală și morală, îl conduce instinctiv la concluzia existenței lui Dumnezeu. Nimic nu-l satură, nimic nu-l împacă și nu-l mulțumește, până când inima lui nu ancorează la țărnul credinței în Dumnezeu. *Inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te, Domine...* Așa exclamă Fericitul Augustin, și împreună cu el omenirea întreagă: Neliniștită e inima noastră, până ce se odihnește în tine, Doamne... Iși are și inima rațiunile ei, pe care mintea în veci nu le pătrunde (Pascal). Ea ne șoptește, ne spune în graiul ei misterios, că Dumnezeu există. Glasul ei ne îndeamnă să credem și să ne încredem în Dumnezeu.

Credința în Dumnezeu răspunde celei mai intime dintre aspirațiile inimii umane. Nu o satură nici științele, nici artele, nici gloria, nici bogățiile lumii, nici iubirea pământeană, nici fericirea trecătoare, pentru că ea dorește infinitul, eternul și *divinul* în toate acestea. La o aspirație în veci neliniștită și nemulțumitoare, ea așteaptă un răspuns liniștitor și mulțumitor. — Acest răspuns, la elanul inimii, este Dumnezeu, iubirea și adorarea lui Dumnezeu, religia. Prin religie, inima află pacea, liniștea, mulțumirea, bucuria și fericirea dorită. De aceea, s'a spus cu dreptate, că „*Dumnezeu este o inimă care atrage inima noastră, care o vrea și care așadar o iubeste*“ ... Și atunci, nu numai inteligența noastră este aceea care zice: „Eu văd pe Dumnezeu!“ — ci și inima noastră care strigă: „Eu iubesc pe Dumnezeu!“ — și voința care proclamă: „Eu vreau pe Dumnezeu!“ ... și astfel deodată „noi credem în Dumnezeu, sperăm în Dumnezeu și iubim pe Dumnezeu“ (E. Duplessy).

Iată glasul sufletului, strigătul instinctului natural, dovada inimii curate (argumentul psihologic), care mărturisește adevărul existenței lui Dumnezeu. Orice inimă și mai ales o inimă de mamă, cu abnegația, emoția, bunătatea, curajul și iubirea ei, nu poate să fie produsul materiei brute, inerte și insensibile. Într-o inimă de mamă se reflectă dragostea nemărginită a unei ființe divine, iubirea lui Dumnezeu. — Omul este cartea supremă, în fibrele inimii căruia cetim că este un Dumnezeu (V. Hugo).

Dar nu numai inima, în înțelesul ei adânc și spiritual, ci și inima în înțelesul ei real, inima de carne, ne duce la adevărul existenței lui Dumnezeu. Cum s'a făcut aceasta bucată de carne, cu mecanismul, bățile și laboratoarele ei, în care se înprospătează sângele?... Aceasta pompă aspiratoare-respingătoare, prin care trec zilnic de mii de ori cele 5 kg. de sânge câte se află în corpul unui om normal într'un ritm mediu de 72 bătăi pe minut; această mașină în mers regulat și neîncetat o viață întreagă, care îndată ce se oprește încetează și viața. Cine a făcut un astfel de organ, care întreține funcțiunea normală

a corpului întreg, printr'o lucrare astfel calculată și executată, încât ne umple de uimire și admirație? Numai o minte prevăzătoare, o ființă atotînțeleaptă și atotștiutoare, pe care omenirea a numit-o întotdeauna Dumnezeu...

Ce să mai zicem de puterea morală, pe care o împrumută inimii omului credința în Dumnezeu, de forța spirituală care ne întărește sufletul în răbdare și ne face fericiți, chiar și atunci când suntem slabi și nenorociți?...*

Fără Dumnezeu, omul ar fi făptura cea mai neînțeleasă și cea mai nefericită, singura făptură care oscilează între aspirațiile cele mai nobile și mizeriile cele mai crude; singura făptură care nu-și poate împlini rostul și destinul pentru care trăește și luptă; singura făptură însuflețită de chemări, doruri și elanuri spirituale, menite — dacă nu există Dumnezeu — să fie mereu însângerate și deapururi înfrânte... Dar nu!... *Presimțurile* inimii nu înșală. Aceste presimțuri au încredințat omenirea întreagă, și ne încredințează și pe noi, că *este Dumnezeu...*

Mintea sănătoasă și inima curală ne spun să nu ne îndoim, ci mai vârtos să credem, că Dumnezeu nu numai există, dar se oglindește chiar și în noi, în sufletul nostru, în toate gândurile, simțirile, virtuțile și operile, care fac laolaltă mândria și măreția numelui de om.

Spre Dumnezeul inimii ne înălțăm mintea și ne deschidem buzele cu rugăciunea ca să îplinească — după voia lui — toate dorințele și cererile noastre.

Că numai Tu, bunule și știutorul inimilor noastre știi toate cele ce sunt spre folosul nostru, și de aceea ne rugăm ție, cu credință și cu dragoste, Doamne, auzi-ne și ne miluește...

* Intre un om necredincios și între un muncitor sărac dar bun credincios și religios, s'a desfășurat următorul dialog:

— „Bună dimineața“, zise necredinciosul.
— „Bună dimineața? Dar eu n'am avut nicio dimineață reală!“
— „Am voit să spun: Să-ți dea Dumnezeu noroc bun!“
— „Eu am noroc totdeauna.“
— „Așa am înțeles ca: Toate să ți se întâmple după plac...“ răspunse necredinciosul, încercând din nou să se explice.
— „Dar mie toate mi se întâmplă după plac și eu sunt fericit.“
— „Zici că ești fericit? Dar nici aceia nu sunt fericiți, care au de toate!“

— „Iată, însă, că eu sunt mulțumit. Știu că am un Tata în ceriu, care îmi vrea numai binele. Când mi-e foame, când mă chinuște frigul, ori mă batjocoresc copiii rău crescuți, eu spun numai atât: Părintele meu, dacă tu vrei să fie așa, și eu vreau așa. În felul acesta, tot ce doresc, așa se întâmplă...“

— „Dar dacă Dumnezeu te-ar arunca în iad? Și atunci ai vrea ceea ce el vrea?“

— „Și atunci! Căci am două brațe: încrederea în voința lui Dumnezeu și iubirea. Dacă Dumnezeu ar dori să mă arunce în iad, eu l-aș îmbrățișa cu aceste două brațe și eu m'aș lăsa de el: l-aș trage cu mine în iad. Și mai bucuros aș fi cu Dumnezeu în iad, decât fără Dumnezeu în rai.“

Credința în Dumnezeu și iubirea lui Dumnezeu dau sufletului omenesc o putere nebiruită, mai ales în mizeriile și încercările cele mai mari.

Informațiuni

= DUMINECA ORTODOXIEI. Dumineca I din postul Paștilor, când Biserica noastră prăznuiește biruința dreptei credințe, a fost sărbătorită la Arad într'un cadru solemn și deosebit de înălțător. Înainte de amiază, în biserica Catedrală, sf. Liturghie a fost slujită de Prea Sfințitul Episcop Andrei, înconjurat de un sobor de 12 protopopi și preoți și 2 diaconi, răspunsurile liturgice fiind date de corul Armonia. În cadrul acestei Liturghii solemne au fost Hirotesiți întru protopopi P. C. Părinți: Aurel Părvu, Emil Căpitan și Viorel Mișuțiu. Predica zilei a rostit-o Părintele Protopop Florea Codreanu.

În după amiaza zilei a avut loc la Palatul Cultural, în prezența P. S. Episcop Andrei, a dlui Prefect Gh. Voștinariu, a dlui Primar I. Pălincaș și a altor personalități însemnate din viața noastră publică, o frumoasă serbare religioasă, în cadrul căreia Părintele Profesor Dr. Petre Deheleanu a ținut o instructivă conferință despre: „Orientarea noastră”. Într'o expunere clară și precisă, Părintele Profesor a arătat că în împrejurările tulburi prin care trecem astăzi, Hristos, Cel ce a realizat cea mai grandioasă revoluție a lumii vechi, este cea mai sigură călăuză, care poate să îndrepteze pașii vieții noastre omenești spre adevăratul liman izbăvitor. Frumoasa conferință a fost încadrată de mai multe cântări religioase executate de corul Armonia sub conducerea dlui A. Șerban, corul Armatei de sub conducerea dlui Locot. I. R. Botto și corul Școlii Normale de sub conducerea Părintelui Profesor Oct. Lipovan. De asemenea au mai conlucrat în program studentul Baniciu, elevi și eleve cari au declamat poezii religioase, iar elevul V. Popescu din cl. VIII a Școlii Normale a cântat două cântări religioase.

= PENTRU O SĂRBĂTORIRE CÂT MAI DEMNĂ A DUMINECII ORTODOXIEI, I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan al Ardealului a trimis preoților și credincioșilor din Arhiepiscopie o scrisoare pastorală în cadrul căreia Înaltul prelat spune între altele:

„Pe lângă luptătorii și mucenicii pe cari i-a avut îndeobște legea Domnului Hristos în tot trecutul, sunt și mulți pe cari i-a dat neamul nostru din sânul său. În veacul al XVII-lea păstorii Bisericii noastre, mitropoliții Ilie Iorest și Sava Brancovici, au avut de suferit prigoane și umiliri din partea calvinilor. Iar acum două veacuri neamul românesc din Ardeal a trebuit să dea o mare luptă ca să-și apere legea strămoșească împotriva Statului austriac, care voia să ne papistăzească, ca să ne despărță de frații noștri de dincolo de Carpați și să ne strice Biserica în care a trăit întreg poporul românesc dela obârșia sa, folosindu-se

în scopul acesta dușmănos nouă de puterea armelor, de temnițe, de schingiuri și de nenumărate viclenii.

Vrednicia și vitejia cu care și-au apărat atunci strămoșii noștri credința cea dreaptă, au zădărnicit planul străinilor, neisbutind să rupă dela Biserica noastră decât o oarecare parte dintre Români, dar nici pe aceia neputându-i papistăsi pe față, ci ascunzând, sub păstrarea sfințelor noastre slujbe, trecerea lor la unație cu papa.

A fost o minune cum a putut atunci un neam de oameni fără arme, fără bogăție, fără conducători cu carte multă, fără diregăterii românești, un neam de oameni cari nu aveau decât sufletul din ei, să înfrângă toată urgia unei împărății puternice.

Cei cari au condus acea luptă până la jertfirea vieții, au fost oameni ridicați din popor și preoți cari au stat lângă sufletul nației lor sărmăne și nesocotite de toți cei de alte legi...

Drept aceea orânduim ca :

I. În „Dumineca Ortodoxiei”, după sf. Liturghie, să se facă în toate bisericile Arhiepiscopiei noastre parastase pentru luptătorii și mucenicii ardeleni ai ortodoxiei, iar Cucernicii preoți vor citi aceste cuvinte ale Noastre înaintea poporului credincios.

II. Deodată cu aceasta orânduim să se facă rugăciuni pentru întoarcerea la sânul sfintei noastre biserici a tuturor fraților noștri români, pe cari ori te ai căror înaintași sălnicii și metehnele străinilor au izbutit să-i desfacă dela ea. Cu inimile încălzite de curată dragoste de frate, să ne rugăm cu toții pentru ca neamul nostru să se facă prin credința și cucernicia lui iarăși una, ca și cămașa cea neimpărțită a Domnului Hristos. Niciodată neamul nostru n'a avut mai multă trebuință de strângerea rândurilor, de adunarea tuturor fiilor lui în cea mai deplină frăție, ca în aceste vremuri, spre a putea face față cu puteri înmănușiate și sporite greutateților de tot felul cari nu se vor sfârși în curând. Bine ar fi ca toți cei ce au un loc de răspundere și cuvânt de spus inimilor românești, în loc să le îndemne la părăsirea credinței celei strămoșești și prin aceasta la împărechire, să le sfătuiască a se strânge în jurul altarului sfintei noastre biserici dreptmăritoare și a tot ce alcătuiește ființa noastră românească, una și nedespărțită”.

= ÎNALT PREA SFINȚITUL MITROPOLIT TIT SIMEDREA și-a dat demisia din scaunul mitropolitan al Bucovinei.

= † PREOT IUSTIN IANCU. În seara zilei de 22 Martie a. c. s'a stins din viață, în vârstă de 87 de ani, venerabilul preot pensionar Iustin Iancu, fost paroh în fruntea comună Grăniceri. Figură cu adevărat patriarhală, adormitul în Domnul, a fost unul din cei mai destoinici preoți pe cari i-a avut în trecutul apropiat eparhia noastră. Om de caracter integru, entusiast și devotat misiunii sale, și în același timp priceput și bun gospodar, Preotul Iustin Iancu a știut să însufle credincioșilor pe cari i-a păstorit, pe lângă adevă-

rata credinței, și exemplul unei munci binecuvântate și rodnice. Din acest motiv chiar și după trererea sa la pensie a fost mereu obiectul atenției și a dragostei păstoriților săi, cari nu odă au venit la casa bătrânului lor păstor, pentru ca să i asculte și să i urmeze sfatul său înțelept.

Pleacă dintre noi după o păstorire neînteruptă de 49 ani, din cari 8 ani în comuna Cintei, iar 41 în comuna Grăniceri.

La căpătâiul său și în prezența P. S. Părinte Episcop Andrei, a familiei și a altor credincioși, un sobor de 10 preoți și 2 diaconi au slujit probodul în biserica catedrală din Arad, în ziua 24 Martie a. c., după care l au condus spre lăcașul de veci.

Impărtășind durerea familiei, rugăm pe bunul Dumnezeu să l așeze cu dreptii săi și să i facă odihnă veșnică.

Școala de Duminecă

14. Program pentru Duminecă 8 Aprilie 1945.

1. *Rugăciune*: Doamne și Stăpânul vieții mele...

2. *Cântare comună*: Acestea zice Domnul... (70. Cânt. rel. pg. 22).

3-4. *Cetirea Evangheliei*: (Marcu 8, 34-9, 1) și *Apostolului zilei* (Evrei 4, 14-5, 6) cu tâlcuire.

5. *Cântare comună*: Invierea Ta, Hristoase... (70. Cânt. rel. pg. 28).

6. *Cetire din V. T.*: David plânge pe Saul și Ionatan. (II. Impărați c. 1).

7. *Povește morale*: Valdad muștră pe Iov. (Cartea lui Iov c. 8).

8. *Intercalări*: (Poezii rel. etc.).

9. *Cântare comună*: Porunca cea cu taină. (70. Cânt. rel. pg. 13).

10. *Rugăciuni*: Doamne, Dumnezeul nostru, adu-ți aminte... (Liturghier pg. 172). A.

Nr. 1012-1945.

Comunicat

Intrucât suntem la sfârșit de an bugetar, și, pentru a nu fi puși mai târziu — la verificare — în situația de a restitui acte de gestiune și a face corespondență inutilă pe tema timbrării actelor justificative, publicăm mai jos, spre știință și strictă conformare a gestionarilor parohiale și protopopești (epitropi, cond. of. parohiale și protopopești), tariful legal, în vigoare, cu privire la timbrarea actelor bănești:

A) CHITANȚELE:

a) Până la 100 lei inclusiv, scutite de timbru.

b) Dela 101-10.000 lei se timbrează cu 20 lei timbru fiscal.

c) Dela 10.001-50.000 lei se timbrează cu 60 lei timbru fiscal.

d) Dela 50.001-100.000 lei se timbrează cu 120 lei timbru fiscal.

e) Dela 100.001 lei în sus, se timbrează cu 40 lei timbru fiscal în plus, pentru fiecare 100.000 lei sau fracțiune.

B) FACTURILE

comercianților și industriașilor, precum și orice alte procurări de materiale, sunt supuse impozitului proporțional de 170% (din valoarea facturii) plus impozitului unificat de 15% aplicat în timbre de facturi.

Impozitul proporțional de 170% se aplică în timbre mobile la facturile până la 30.000 lei, iar pentru cele ce întrec această sumă, el se varsă la percepțiile locale sau la Administrația Financiară.

C) SITUAȚII, DE PLATA MUNCITORILOR:

a) Dela 101-1000 lei, se timbrează cu 20 lei timbru fiscal.

b) Dela 1001-10.000 lei se timbrează cu 40 lei timbru fiscal.

c) Dela 10.001-20.000 lei se timbrează cu 60 lei timbru fiscal.

d) Dela 20.001-100.000 lei se timbrează cu 120 lei timbru fiscal.

Menționăm și de astădată, că preotul conducător al oficiului parohial și epitropul sunt răspunzători solidar pentru eventualele amenzi ce s'ar aplica de către fisc în cazuri de netimbrare sau insuficientă timbrare a actelor bănești, conform legii timbrului. (Art. 23 din circulara Nr. 3246/1940).

Înaintarea conturilor de gestiune ale anului 1944/1945, dela parohii la cancelariile oficiilor protopopești, se va face pe data de 15 Aprilie a. c. iar P. C. protopopi au obligațiunea de a revizui și verifica actele de gestiune și a solicita completarea oelor găsite incomplete și apoi a le transpune Consiliului Eparhial.

Arad, la 21 Martie 1945.

† ANDREI

Episcop.

Pavel Dabu

Șeful serv. de control și verificare (exactor eparhial).

Nou! ::::: ::::: Nou!

Preot DEMIAN TUDOR

JERTFA LAUDEI

PREDICI LITURGICE PENTRU TOATE DUMINECILE DE PESTE AN. Cu o prefață de P. S. S. Dr. ANDREI MAGIERU, Episcopul Aradului. — Diecezana, Arad, 1945. ::

Pagini 330 — Prețul 600 Lei